5 BANI EXEMPLARUL. — ANUL XXXII. — N-rul 309 — 6 PAGINI — DUMINECA 9 NOEMBRIE 1914

I C G B

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.— — STRĂINĂTATE: 3 luni Lei 10.- / 6 luni 20.- / Un an 40.-

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ȘTIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp 7 Bani 50
Idem pag IV „ 40
In ediții și reclame 3,50 linia
Anunțuri cu informațiuni mortuare după mărime dela 60-150 lei

Redacția și Administrația: — București — 11. Brezoianu. 11

MAREA LUPTA din MAREA NEAGRA

120 mii soldați ruși și englezi în ajutorul Serbiei

București, 8 Noembrie.

Unde e primejdia

Nehotărîrea, nici până acuma, a soartei războiului dintre cele două de o parte și trei de alta mari puteri europene, ne lasă încă stăpâni pe deciziunea de intrare în acțiune pe care am putea s'o luăm, — dar în acelaș timp, prin contralovitura ce se dă acuma cu o extremă violență pe câmpul de luptă austro-sârb, vedem zi de zi apropiindu-se momentul când *nu vom putea* vă mai întârziem cu niciun chip aruncarea și a sabiei noastre în cumpăna acestei uriașe răfuieli dintre popoare.

Intr'adevăr, oricine trebuie să recunoască un lucru ce nu suferă nicio îndoială: că zdrobirea Serbiei de către Austro-Ungaria ar însemna o lovitură și pentru noi, în înțelesul că am ajunge cu adevărat, în acest caz, străinși ca într'un clește, — și, ceea ce s'ar fi mai puțin grav, că ideea de neatârnare și de întregire națională a statelor din sud-estul european ar suferi cu acest chip o înfrângere, ale cărei urmări n'am fi noi cei mai de pe urmă cari am avea să le deplângem.

„Serbia nu trebuie să fie zdrobită", — acest lucru pe care l-a spus Rusia, și pentru accentuarea căruia s'a și avântat în războiu când a fost silită, trebuie să-l spunem *și noi*, — este și în interesul nostru să'l susținem negreșit și bineînțeles la nevoie și cu puterea armelor.

In înfrângerea Serbiei, care în definitiv n'a avut și nu are altă vină decât pe aceea de a fi voit și de a voi întregirea ei națională, noi am avea de văzut și de deplâns înfrângerea propriului nostru ideal. Aceasta ca principiu. Iar ca urmare de ordine practică — terorizarea și a noastră, cu tot mai multă semeție, din partea *victoriosilor* vecini austro-maghiari.

Nu este nici vina fiicei răspunderea noastră, dacă în aceste momente interesele țării și ale neamului românesc au luat un drum paralel cu acelea ale marelui imperiu slav de la nord. Acest lucru nu însemnează din partea țării noastre aservire; însemnează pur și simplu că, în împrejurări date, ni se impune o atitudine, una singură, și nimenea nu poate să ne arate o alta, ce ar putea să fie pentru noi mântuitoare.

Nu suntem dușmani porniți ai nimănui; dar suntem și trebuie să fim prietenii noștri proprii, avem să veghem la propriile noastre interese de existență, și acestea *ne dictează* ca să facem față, — întâmple-se ce se va întâmpla și urmeze ce va voi, — acolo unde pericolul pentru noi este mai mare.

Unde? — Credem că trebuie să fie cineva orb ca să n'o vadă.

Luptele pe frontul Oriental

Comunicat oficial austriac

Viena, 6. — (Oficial). — **Lupta în Polonia rusă continuă favorabil pentru noi. Din rapoartele sosite până acum rezultă că trupele noastre au făcut 7000 prizonieri și au luat 18 mitraliese și mai multe tunuri. (Korr. Bureau).**

Acțiunea flotei germane în portul Libau

Berlin, 4 (sosită 6). — *Părți din flota noastră a Balticei au închis intrarea portului Libau cu vase scufundate și au bombardat stabilimente de importanță militară. Torpiloare, intrând în portul interior, au constatat că nici un vas de război inamic nu se află în port. (Wolffbureau).*

Acțiunea Angliei

Marile succese ale trupelor indiene

Londra, 6. — ***Trupe indiene cu ajutorul vasului de război „Duck of Edimburg" au executat cu succes operațiune contra garnizoanei turce la Seikseid la est de capul Babelmandeb, (Intrarea Mării Roșii). Forturile au fost luate, 6 tunuri și mari cantități de muniții au fost capturate. (Prin legațiunea britanică).***

Luptele din Belgia și Franța

Comunicat oficial germa

Berlin, 6. — *Marele cartier general anunță cu data de 6 dimineață: In Flandra occidentală și în nordul Franței situația este neschimbată. Escadra de aeroplane germane a silit cu prilejul unui zbor de recunoaștere, două aeroplane de război inamice să aterisezе iar unul să cadă. Unul din aeroplanele noastre lipsește.*

Un violent atac francez în regiunea Serron, pe malul occidental al Argonnei a fost respins cu pierderi mari pentru francezi. Perderile noastre au fost slabe.

Comunicat oficial francez

Paris, 6. — **Comunicat oficial din 5 ora 23:**

Ziua de azi a fost caracterizată printr'o bombardare foarte violentă aproape neîntreruptă pe frontul nordic. Germanii au aruncat în aer partea vestică din Chauvoncourt pe care e minaseră. Pe restul frontului nu e nimic de semnalat. (Havas).

Luptele dela nordul golfului persic

Londra, 6. — Oficiul „India" anunță că de la începutul războiului cu Turcia brigada de trupe indiene, care se afla în golful persic pentru protecțiunea intereselor britanice, a fost angajată în operațiuni contra turcilor la nordul golfului pe țărmul drept al râului Satelarab.

Fortul turcesc de la Fao a fost redus la tăcere de tunurile vaselor noastre, cari însoțeau expediționea, iar orașul a fost ocupat de trupele noastre. La 29 Octombrie, turcii au atacat viguros posturile noastre înaintate însă atacul a fost oprit de regimentul 117 din Mahrattas și în cele din urmă inamicul a fost pus pe fugă de regimentul 20 de infanterie. Pierderile noastre au fost puțin importante, ale inamicului de cel puțin 800. La 29 Octombrie au sosit trupe noi din India sub comanda generalului Barrett. A doua zi acesta aflând că un puternic detașament inamic cu artilerie de munte ocupa o poziție cam la 7 klm., de Fao, a trimis în contra lui pe generalul Delamain cu 3 batalioane și 2 baterii de munte. Această operațiune a fost îndeplinită cu succes. Tabăra întărită a inamicului a fost luată iar perderile lui foarte serioase. (Prin Legațiunea britanică).

Jefuirea și incendiarea, de către germani, a castelului lui Clement-Bayard, la Pierrefond (Franța)

Parastasul pentru Regele Carol

IN PROVINCIE

La mormântul Regelui Carol

— Amănunte —

Curtea de Argeș, 6 N-bric.

Eri seară a sosit în localitate la ora 5 jum., M. S. Regele Ferdinand spre a asista la parastasul ce s'a oficiat azi pentru odihna sufletului defunctului Rege Carol.

M. Sa era însoțit de maiorul Angelescu.

Cu același tren a sosit și d. Ionel Brătianu, prim ministru.

Azi de dimineață la ora 8 s'a oficiat în Sf. Episcopie o leturghie cu parastas pentru odihna defunctului rege, de către P. S. S. Episcopul Calist, înconjurat de P. S. Evghenie Pitești eanu de clerul Episcopiei, la care a răspuns corul Episcopiei.

La acest serviciu divin au asistat M. S. Regina Elisabeta, M. S. Regele Ferdinand și Principesa Elisabeta.

După terminarea serviciului divin, între orele 11—12 s'a început împărțirea mâncărei la multimea de oameni și femei sărace adunați din toate părțile orașului. S'a dat la fiecare câte o farfurie cu carne cu varză, o farfurie orez cu lapte, o cană cu vin, o pâine, o furculiță, o lingură și o lumânare, iar după ce s'au sculat de la masă, fiecare și-a luat tacâmul.

La orele 12 sosește cu trenul de persoane toți membrii Sf. Sinod, I. P. S. Mitropolitul Primat și I. P. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei. Tot cu același tren sosește și d. P. Gârboviceanu, administratorul Casei Bisericei, și Dobrescu, subadministratorul.

La orele 2 d. a. sosesc cu trenul regal M. S. Regina Maria, principele Carol, principele Nicolae și principesa Maria.

Tot cu același tren sosesc și d-nii miniștri Porumbaru, Mortun, Costinescu, Duca, Constantinescu, Antonescu, Angelescu și Radovici. Cu automobilele Curții regale au fost transportați la palatul regal.

Fix la ora 2 jum. s'a oficiat de către I. P. S. Mitropolitul Primat și I. P. S. Mitropolitul Moldovei, înconjurați de întregul sinod, parastasul pentru odihna defunctului Rege, la care a răspuns corul Sf. Episcopii. A asistat toată Curtea regală, toți d-nii miniștri și un numeros public. M. S. Regina n'a asistat la acest parastas, fiind viu emoționată.

Cu trenul de 5, întreagă Curte regală și toți d-nii miniștri s'au întapoiat în Capitală.

BOTOȘANI

Botoșani, 6 N-bric.

In toate bisericele din județ și în catedrala orașului s'a oficiat de către toți preoții tedeum-uri pentru odihna sufletului regelui Carol.

A participat întreaga garnizoană împreună cu toate autoritățile civile, militare, funcționarii, corpul didactic și un numeros public.

De asemenea s'au oficiat servicii divine și la sinagogele evreești, biserica catolică și cele armenești.

FILME

TURCII

Telegramele ne-au adus știrea că turcii au distrus monumentul rusesc dela Calataria.

Monumentul acesta, ridicat în amintirea soldaților ruși căzuți în războiul dela 1877—78, se afla pe câmpia solitară dintre Calataria și San-Stefano, în punctul unde a ajuns armata rusă în marșul ei triumfal spre Constantinopol. Incă un ceas de drum și rușii intrau în Stambul dacă, în ultimul moment, nu intervenea Anglia amenințând pe învingător cu un nou război.

Clădit pe o înălțime, monumentul se vedea dela o mare distanță de pe Marmara. Călătorii cari veneau cu vaporul dinspre Dardanele vedeau turla aurită a bisericuței sclipind sub razele Soarelui. Monumentului acestuia, la Constantinopol, i se zicea „Mănăstirea ruscască dela San-Stefano" și era păzit de ofițer călugări ruși.

Acum doi ani am avut prilej să vizitez bisericuța într'o zi de praznic, când porțile erau deschise și se celebra un serviciu divin în prezența numeroșilor credincioși veniți de prin împrejurimi.

Ori, monumentul acesta pios a fost distrus de turci.

Isprava aceasta vandalică ne amintește de zilele glorioase ale islamului, de timpurile memorabile ale lui Mehmet Fatih și Baiazid Ildirim când turcii neînfrânți de teama Europei, dărâmau locașurile sfinte de rugăciune sau le transformau în geamii, înfigând Semiluna acolo unde strălucise Crucea.

Au reînviat deci timpurile glorioase pentru musulmani; le-a venit și lor apa la moară! Ei, cari până mai deunăzi se temeau de a îndispune pe ultimul lustragiu european, acum își permit de a dărâma biserici creștine și a-și bate joc de cele sfinte.

Și, la urma urmei, de ce turcii, dușmanii firești și seculari ai creștinilor nu s'ar deda la nespusa plăcere de a profana și distruge o bisericuță, când aliații lor, creștini, nu s'au sfiit de a nimici cele mai mari catedrale ridicate pentru slăvirea lui Isus? Ar fi fost un non-sens.

De aceea, turcii profită de prilej ca să-și facă cheful, ultimul chef. Căci ce vor vedea turcii când se va sparge petrecerea și se va risipi beția fanatică de cari sunt cuprinși azi?

Nu trebuie să fii profet ca să poți prezice că se vor pomeni cu bisericuța de la Calataria reclădită și cu preotul ortodox continuându-și în catedrala Sf-ta Sofia slujba întreruptă acum câteva veacuri de către Sultanul Fatih Mehmed, care tocmai intrase călare în catedrală cu sabia scoasă, băgând moartea printre creștini. Căci să nu uite turcii că preotul slujitor n'a murit și că, după tradiție, în momentul suprem el a intrat, îmbrăcat în odăjdii cum era, în peretele altarului, unde așteaptă și acum ca păgânii să fie isgoniți din locașul sfânt, pentru ca el să-și continue slujba întreruptă.

Mesrugean.

Turcii anunță succese

Constantinopol, 6. — **Pe toate teatrele războiului operațiunile continuă cu succes. Kaletelnahil, care se află la 120 klm. de granița noastră, a fost luat și steagul otoman a fost arborat. Trupele noastre intrate din Laxistan pe teritoriul rus au bătut pe inamic cauzându-i enorme perderi. Am făcut 100 prizonieri și am luat 2 tunuri de munte. (Prin legațiunea otomană).**

O familie engleză arestată în Pera

Constantinopol, 6. — **După un ziar de seară, poliția a confiscat în casa supusului englez Alfred Henry, în Pera, locuință care dă pe Bosfor și o deci într'o poziție foarte favorabilă pentru radiotelegrafiere, aparate de telegrafie fără fir.**

Supusul englez Henry și fiii săi au fost arestați și trimiși în fața curței marțiale. (Korr. Bureau).

Desmințire

Constantinopol, 6. — Se desmiute categoric știrea ziarului „Rieci" că se practică mereu perchiziții în casele nemusulmanilor din Stambul și Pera, că organele polițienești intră noaptea prin casele grecilor cerând mari sume de bani și arestează pe acei cari nu dau și că proprietățile a numeroși creștini ar fi fost confiscate. (Korrbureau).

Bravura escadrei engleze

Londra, 6. *După un raport primit la amiralitate, escadra engleză a dat probă de o foarte mare bravură în lupta de lângă coastele Chilene, în care „Monmouth" și „Good hope" au fost scufundate. Toți cari se aflau pe bordul vapoarelor noastre s'au condus cu un deplin sânge rece și disciplina a fost tot așa de perfectă, ca la exercițiile din vreme de pace. Armamentul vaselor inamice era superior armamentului nostru. (Prin legațiunea britanică).*

RAZBOIUL RUSO-TURC

Marea luptă navală din Marea Neagră

— Cuirasatul „Goeben" în flăcări —

Petrograd, 6. — **Comunicat al statului major al marinei din 5 Noembrie: Divizia vaselor noastre de linie din Marea Neagră, la întoarcerea ei la Sevastopol după o explorare pe coasta Anatoliei a zărit, la 25 mile de fortul Chersene un detașament turcesc compus din vasele „Goeben" și „Breslau".**

Flota rusă a luat imediat poziție de luptă și aducând pe inamic în tribord a deschis focul de la o distanță de 40 noduri. Prima salvă a tunurilor de 12 degete de pe vasul amiral „Evstafiy" a lovit pe „Goeben", unde s'a produs o explozie în mijlocul bordului ocazionând un incendiu.

Și celelalte vase ruseștî au deschis focul. Tirul artileriei ruseștî a dat rezultate escelente. S'au zărit o serie de exploziuni în carapacea lui Goeben care a deschis focul cu întârziere. Inamicul nu părea să se fi așteptat a ne întâlni. Germanii au deschis focul cu salve trase de tunurile cele mari îndreptate esclusiv asupra vasului-amiral. Lupta a ținut 14 minute apoi Goeben a făcut ocolire și a dispărut învăluit în ceață. Profitând de iuțeala sa, vasul Breslau nu a luat parte la această luptă ci a stat pe linia orizontului. Vasul „Evstafiy" singur a avut câteva avarii neinsemnate.

Ruși au avut un locotenent, trei subofițeri, 29 marinari morți, grav răniți un locotenent și 19 marinari, și ușor răniți 5 marinari. (Westnik

Războiul austro-sârb

Sârbii continuă să bombardeze Orșova

T.-Severin, 7 Noembrie

După cum am comunicat, artileria sârbă de la Techia a început să bombardeze Orșova.

Eri d. a. focul artileriei a fost foarte viu, pe când artileria austriacă abia răspundea.

Un obuz căzut pe malul austriac în dreptul insulei Ada-Kaleh, unde staționau înainte bărcile turcilor, a omorît 7 soldați austriaci, cari se aflau în tranșee.

Diferite edificii din Orșova au suferit de asemenea de pe urma bombardării. Un obuz făcând explozie în mijlocul străzei principale din Orșova, a omorît un cal, rămînd grav pe vizitiul unei trăsuri de piață.

Rușii și englezii trimit ajutoare Serbiei?

T.-Severin, 7 Noembrie

La Cladova s'a comunicat oficial că 80 de mii de soldați ruși ar fi în drum spre Serbia și că guvernul englez ar fi cerut învoirea guvernului grecesc, să trimită prin Salonic 40 de mii soldați, destinați Serbiei.

Se afirmă că Grecia a admis cererea.

Svon despre căderea Belgradului

T.-Severin, 7 Noembrie

Circulă svonul că Belgradul a fost luat aseară de austriaci.

Interesându-mă la Cladova, mi s'a comunicat că svonul poate să corespundă adevărului, deoarece de aseară orice comunicație cu Belgradul este întreruptă, semn că austriacii au stricat firele telegrafice și telefonice.

Din sursă ungurească aflu că austriacii au trimis 75 de funcționari c. f., însărcinați cu conducerea trenurilor pe teritoriile ocupate în Serbia.

Coresp.

Situația externă

Evenimentele se precipită

Spuneam eri că pericolul ca Serbia să fie epuizată de armatele austro-germane, care sunt în proporție de patru contra una față de armata sârbească, este considerat cu foarte grav și filnd de natură a grăbi soluțiuni cari poate ar mai fi putut întârzia.

Am căutat eri să aflăm care este părerea cercurilor diplomatice în această privință. Rezultatul cercetărilor noastre îl rezumăm în cele ce urmează.

Austro-Ungaria, care de la începutul războiului și până acum n'a putut înregistra nici o victorie și care avea nevoe de această victorie, neputând'o spera în contra Rusiei s'a năpustit cu forțe numerice superioare asupra Serbiei, a cărei armată eroică se bate de trei ani. Odată asigurată această victorie, ea își poate retrage o parte din trupe pentru a le trimite la frontul rusesc.

Pe de altă parte, Germania având nevoe să'și deschidă drumul la Constantinopol pentru a'și asigura aprovizionările din Asia Mică și din Mesopotamia, unde, spun germanii, au grâne pentru trei—patru ani de zile — și în acelaș timp pentru a'și asigura comunicația cu Constantinopolul, a pus la cale acest atac vehement al Austriei contra Serbiei.

In afară de aceste motive, mai este și un al treilea: este credința că fiind stăpână pe Serbia, situațiunea României va fi mai grea.

Cunoscându-se aceste scopuri ale Dublei Alianțe, cercurile diplomatice din Tripla Înțelegere fac toate sforțările pentru a le paraliza, salvând astfel odată cu interesele ei și teritoriul Serbiei și în acelaș timp împedicând ca România să fie pusă într'o situație mai grea.

După informațiile ce le avem, cercurile noastre politice apreciază însemnătatea momentului prin care trecem și care pare a fi un moment decisiv în hotărârea ce trebue s'o ia România.

Firește, se fac încă sforțări pentru ca o înțelegere să se stabilească între statele balcanice. Totuși, după cum spuneam și eri, optimism nu există și aceasta din cauza altitudinei Bulgariei, care nu încetează a spune că ea înțelege să fie neutră.

Neutralitatea Bulgariei, dacă ea este sinceră și se va menține până la sfârșit, poate să-i aducă foloase reale în direcția idealului ei național. Dar se pune întrebarea iarăși: dacă Serbia ar cădea în mâinile Austriei, neutralitatea Bulgariei se va mai menține?

Trebue să recunoaștem că sunt unii cari cred că Bulgaria în realitate nu va ataca pe nimeni, tocmai pentru ca rămânând bine cu toată lumea, să poată beneficia la urmă, oricare ar fi rezultatul războiului.

Fapt e că Tripla Înțelegere și în special Rusia a atras atențiunea Bulgariei asupra riscului ei de a avea o atitudine ostilă statelor amice Triplei Înțelegeri. Mai mult chiar în ultimul timp Rusia a făcut cunoscut la Sofia că ea nu va tolera ca Serbia să fie distrusă de Austria. Bulgaria este deci în cunoștință perfectă de dorințele și intențiunile Rusiei.

Pe de altă parte, după știrile ce ne sosesc din Sofia, oamenii politici bulgari se arată foarte îngrijați de înaintarea armatei austro-germane în Serbia. Joi la Sobranie s'a relevat acest fapt și corespondentul nostru din Sofia ne-a comunicat că a produs o vie emoțiune acolo retragerea sârbilor și că se prevăd evenimente însemnate pentru Bulgaria. Opoziția bulgară s'a pronunțat chiar pentru o înțelegere cu Tripla Înțelegere.

Dacă totuși chestiunea unei înțelegeri în Balcani nu pare a putea căpăta o repede rezolvare, nu se poate tăgădui că împrejurările se precipită, că momentele decisive sosesc și că ele pot să aducă surprize pentru toată lumea.

Desigur Serbia, are încă o armată capabilă de a rezista, și în 15—20 de zile aprovizionări noi vor sosi croicei armate sârbe.

Tocmai pentru că știe aceasta, Austria face toate sforțările pentru ca înainte să poată lua Belgradul și să poată respinge armata sârbească și mai mult.

Toate aceste considerațiuni sunt examinate actualmente de cercurile noastre politice cu toată seriositatea și nu scapă nimănui gravitatea momentului prin care trecem.

I. Permo.